Sosiale Wetenskappe: Geskiedenis · Graad 6

Memorandum · Kwartaal 3–4

TOTAAL
68
PUNTE

Nasienriglyne

1. Ken die volle punt toe vir 'n korrekte antwoord, selfs al is die bewoording anders as die een hieronder.
2. By brongebaseerde vrae moet die antwoord uit die bron kom of daaruit afgelei kan word.
3. Waar 'n vraag om 'n eie mening vra, word die punt toegeken vir enige antwoord met 'n sinvolle rede.
4. Waar 'n vraag om twee of meer items vra, word een punt per korrekte item toegeken.
5. Moenie punte aftrek vir spelling nie, solank die antwoord gelees kan word.

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
VRAAG 1 · Demokrasie en burgerskap · 20 punte			
1.1	A = die stembus; B = die stembrief; C = 'n identiteitsdokument (kiesers moet dit wys)	**3**	*1 punt elk.*
1.2	Enige twee: om orde te handhaaf en mense veilig te hou; om almal se regte te beskerm; sodat almal weet wat toegelaat word en wat nie; om geskille regverdig en vreedsaam te besleg; sodat almal dieselfde behandel word.	**2**	*1 punt elk.*
1.3	Niemand mag sien vir wie jy gestem het nie. Dit beteken 'n mens kan vrylik kies sonder dat iemand jou dreig of omkoop.	**2**	*1 punt vir die betekenis, 1 punt vir die rede.*
1.4	1. Reg (aanvaar ook Verantwoordelikheid – stem is 'n reg en ook 'n burgerlike verantwoordelikheid); 2. Verantwoordelikheid; 3. Reg	**3**	*1 punt elk.*
1.5	Regering deur die volk: burgers kies hul leiers deur in vrye verkiesings te stem (1); 1994 (1).	**2**	

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
1.6	Enige drie: sy het teen apartheid en vir gelyke regte vir almal geveg; sy het vroue in die stryd georganiseer (sy het gehelp om die Federasie van Suid-Afrikaanse Vroue te stig, en in 1975 het sy die Black Women's Federation gestig); sy is ingeperk en aangehou (in die tronk gesit) weens haar werk; sy was 'n universiteitsdosent wat baie boeke geskryf het, ook 'n biografie van Nelson Mandela ("Higher than Hope"); sy het arm gemeenskappe met skole en opleiding gehelp.	**3**	*1 punt elk. Aanvaar ander korrekte feite uit die handboek.*
1.7	Twee van: die landsvlag (1994); die volkslied (1997); die landswapen (2000) (2). Betekenis, enige een (1): die vlag se Y-vorm wys dat verskillende groepe bymekaarkom en saam vorentoe beweeg; die volkslied verbind "Nkosi Sikelel' iAfrika" en "Die Stem" en word in vyf tale gesing (isiXhosa, isiZulu, Sesotho, Afrikaans, Engels) om eenheid te wys; die leuse op die landswapen, in die /Xam-taal (San), beteken "uiteenlopende mense verenig".	**3**	
1.8	Reg, enige een (1), met 'n passende verantwoordelikheid (1): onderwys → gaan skool toe, doen jou huiswerk, respekteer jou onderwysers; om veilig en teen geweld beskerm te wees → moenie ander boelie of seermaak nie; om gehoor te word / jou mening te gee → luister na en respekteer ander se menings; gesondheidsorg en 'n skoon omgewing → hou jouself en jou omgewing skoon, moenie rommel strooi nie; om te speel → deel en speel regverdig.	**2**	*Die verantwoordelikheid moet by die reg pas.*
VRAAG 2 · Medisyne deur die tyd · 20 punte			
2.1	A = kruie in 'n bak; B = 'n mikroskoop; C = 'n spuitnaald; D = 'n X-straalfoto	**4**	*1 punt elk.*
2.2	A, B, C, D (kruie, mikroskoop, spuit, X-straal)	**2**	*2 punte as al vier reg is; 1 punt as slegs een paar omgeruil is.*
2.3	Dokters het geglo dat siektes deur slegte of besmette lug veroorsaak word.	**2**	*1 punt vir die idee, 1 punt vir 'n volsin.*
2.4	Dit het hulle in staat gestel om klein lewende dinge — kieme — in water en in wonde te sien. Dit het bewys dat siektes deur kieme veroorsaak word en nie deur slegte lug nie.	**3**	*1 punt vir wat hulle gesien het, 1 punt vir die nuwe verklaring, 1 punt vir wat dit vervang het.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
2.5	Dokters het begin om hul hande en instrumente met ontsmettingsmiddel skoon te maak voordat hulle pasiënte opereer. In hospitale waar dit gedoen is, het die sterftesyfer skerp gedaal.	**3**	*1 punt vir die skoonmaak van hande en instrumente (aanvaar: handewas / ontsmettingsmiddel), 2 punte vir die uitwerking.*
2.6	Die eerste antibiotikum (1): 'n medisyne (eers uit 'n skimmel gemaak) wat bakterieë (kieme) binne die liggaam doodmaak (1). Infeksies wat vroeër baie mense doodgemaak het, soos geïnfekteerde wonde en bloedvergiftiging, kon nou genees word, wat miljoene lewens gered het (bv. soldate in die Tweede Wêreldoorlog) (1).	**3**	
2.7	Enige drie: narkose (die pasiënt slaap en voel geen pyn nie); antiseptiese middels en kiemvrye (steriele) operasiesale om infeksie te voorkom; bloedoortappings; X-strale (om binne-in die liggaam te sien). Aanvaar ook: antibiotika; die hart-longmasjien; medisyne wat keer dat die liggaam die nuwe hart verwerp.	**3**	*1 punt elk.*
VRAAG 3 · Inheemse genesing in Suid-Afrika · 8 punte			
3.1	Daar word geglo dat 'n sangoma met die voorouers kommunikeer en drome gebruik (1); 'n inyanga is 'n kruiedokter met diep kennis van medisinale plante (1).	**2**	
3.2	Hulle word jare lank opgelei (1) deur 'n ervare geneser (1).	**2**	
3.3	Enige twee: apteke verkoop medisyne wat gemaak is van plante wat genesers al eeue lank gebruik (bv. Afrika-aartappel, duiwelsklou); wetenskaplikes en medisynemaatskappye bestudeer genesers se plante om nuwe medisyne te vind; baie mense besoek sowel 'n geneser as 'n dokter of kliniek; genesers stuur pasiënte na klinieke en hospitale en werk saam met gesondheidswerkers; tradisionele genesers moet nou volgens wet geregistreer wees, net soos dokters.	**2**	*1 punt elk.*
3.4	Dit behandel die hele mens (1) — die liggaam en die gees of verstand saam (1).	**2**	
VRAAG 4 · Mense wat medisyne verander het · 10 punte			
4.1	Jenner; Pasteur; Lister; Barnard	**4**	*1 punt elk.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
4.2	Hy het opgemerk dat mense wat koeipokke gehad het, nie pokke kry nie. Hy het geraai dat die een siekte teen die ander beskerm, en dit toe getoets.	**2**	*1 punt vir die waarneming, 1 vir die afleiding.*
4.3	Enige twee: baie meer pasiënte het ná 'n operasie gesond geword; wonde het nie meer so maklik sleg geword nie; dokters het begin om hul hande en hul instrumente skoon te maak; dit het gewys dat Pasteur se idee oor kieme lewens kan red; groot operasies soos Barnard se hartoorplanting was eers moontlik toe dit veilig was om te sny.	**2**	*1 punt elk.*
4.4	Dit was 'n wêreldeerste, en dit het in Kaapstad gebeur. Dit het gewys dat werk van wêreldgehalte hier gedoen kan word.	**2**	*1 punt vir die wêreldeerste, 1 vir die betekenis.*
VRAAG 5 · Die Grondwet, die Parlement en die Grondwetlike Hof · 10 punte			
5.1	Die Grondwet is die hoogste wet van die land. Dit sê hoe die land regeer word en beskerm die regte van almal wat hier woon — geen ander wet mag daarteen ingaan nie.	**2**	*1 punt vir 'hoogste wet', 1 vir die doel.*
5.2	Dieselfde wette geld vir elke persoon, ryk of arm, van enige ras of geslag, selfs die President (1). Almal moet regverdig deur die polisie en die howe behandel word en het die reg op 'n regverdige verhoor (1).	**2**	*Aanvaar 'niemand is bo die wet nie'.*
5.3	Die Parlement maak die land se wette, debatteer sake wat die land raak en hou die regering verantwoordbaar. Die lede word deur die kiesers verkies.	**2**	*1 punt vir wette maak, 1 vir verantwoordbaarheid of verkies.*
5.4	Dit is die hoogste hof vir grondwetlike sake. Dit besluit of 'n wet of 'n daad van die regering die Grondwet oortree, en kan so 'n wet ongeldig verklaar.	**2**	*1 punt vir hoogste hof oor die Grondwet, 1 vir die mag om wette ongeldig te verklaar.*
5.5	Die Hoofregter is die hoogste regter in die land en die hoof van die Grondwetlike Hof (1). Langa het arm grootgeword en in 'n fabriek gewerk, maar hy het deeltyds gestudeer om 'n prokureur/advokaat te word. Hy het mense teen apartheidswette verdedig en die hoogste regter in die land geword (1).	**2**	

Totaal **68 punte**

Gratis vasvrae

Klaar met hierdie toets? Oefen verder aanlyn!

Meer as 12 000 gratis vrae vir Graad 4 tot 7, in elke vak en volgens KABV. Na elke antwoord kry jou kind 'n kort verduideliking. Geen registrasie nodig, en dit werk op 'n foon.

meerkatskool.co.za

Skandeer met jou foon om dadelik te begin

'n Klein versoek van ons

Baie dankie dat jy MeerkatSkool ondersteun! Ons is 'n klein Suid-Afrikaanse besigheid, en elke vraestel is met groot sorg saamgestel.

Hierdie toets en memo is 'n gratis voorbeeld: deel dit gerus met ander ouers en onderwysers. Vra ons oor die volledige boekie: meerkatskool.co.za of WhatsApp 066 462 7629.

Dankie!
Die MeerkatSkool-span

Gratis vasvrae
meerkatskool.co.za

E-pos
info@meerkatskool.co.za

WhatsApp en oproepe
066 462 7629

Help ons verbeter

Kry jy 'n fout in hierdie toets? WhatsApp ons dadelik. Ons maak dit binne 24 uur reg en stuur vir jou die nuwe weergawe.

Skandeer om ons te WhatsApp · 066 462 7629